

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK
HAKKINDA SÖZLEŞME**

**CONVENTION DE SÉCURITÉ SOCIALE ENTRE
LA SUISSE
ET LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE**

ANKARA 1995

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE FEDERAL KONSEYİ
ARASINDAKİ
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ**

İmza Tarihi ve Yeri : 1.5.1969 / ANKARA

Yayınlandığı Resmi Gazete

Tarih ve No'su : 1.1. 1969'dan geçerli olmak üzere 1.1.1972

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

İsviçre Federal Konseyi

İki Devlet vatandaşlarının Türk ve İsviçre sosyal güvenlik mevzuatı bakımından durumlarını düzenlemeyi arzu ederek bir sözleşme aktini kararlaştırmışlar ve bu maksatla,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti,

Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdür Vekili Bay Zübeyir BENSAN'ı;

İsviçre Federal Konseyi,

Milletlerarası Sosyal Güvenlik Sözleşmeleriyle görevli Bay Cristoforo MOTTA'yı

tam yetkili temsilcileri olarak tayin etmişlerdir.

Temsilciler usulü dairesinde tanzim edilmiş olan salâhiyet belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

KISIM 1 GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1

(1) Bu Sözleşme aşağıda yazılı mevzuata uygulanır:

A-Türkiye'de:

- (a) İşçiler hakkında uygulanan sosyal sigortalar (Hastalık, analık, malûllük, yaşlılık, ölüm, iş kazalarıyla meslek hastalıkları) hakkındaki mevzuat,
- (b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat,
- (c) Serbest çalışanların sosyal sigortalarına ilişkin mevzuat,
- (d) Bankalar, ticaret ve sanayi odaları, sigorta şirketleri ve borsalar emekli sandıklarına ilişkin mevzuat,

B- İsviçre'de:

- (a) Yaşlılık ve ölüm sigortası hakkındaki federal mevzuat;
- (b) Malûllük sigortası hakkında federal mevzuat;

(c) İş kazalarıyla işten mütevellit olmayan kazalar ve meslek hastalıkları hakkındaki federal mevzuat;

(d) Tarım işçileriyle küçük tarımcılara ait aile yardımları hakkındaki federal mevzuat;

(2) Bu sözleşme, bu maddenin 1. fıkrasında sayılan mevzuatı kodifiye eden, değiştiren veya tamamlayan her türlü mevzuata da uygulanır.

(3) Bu Sözleşme,

(a) Yeni bir sosyal güvenlik dalının kurulmasına müteadirdir mevzuata Âkit Tarafların bu maksatla bir anlaşmaya varmaları şartıyla, uygulanır;

(b) Mevcut sigortaların yeni nüfus gruplarına teşmiline mütedair mevzuatın Resmi Gazete’de yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili Âkit Taraf buna muhalefet ettiğini diğer Âkit Tarafa bildirmediği takdirde, bu mevzuata da uygulanır.

MADDE 2

(1) Bu Sözleşmede ve nihai Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, Âkit Taraflardan birinin vatandaşlarıyla bunların aile fertleri ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri, diğer Âkit Taraf mevzuatı bakımından, bu Âkit Taraf vatandaşlarıyla aynı mükellefiyetlere tabidirler ve bu mevzuatla sağlanan yardımlardan aynı şartlarla yararlanırlar.

(2) İsviçre dışında bulunan İsviçre vatandaşlarının isteğe bağlı emeklilik sigortasına, İsviçre’deki bir işveren hesabına İsviçre dışında çalışan İsviçre vatandaşlarının emeklilik sigortasına ve İsviçre dışında ikamet eden yaşlı ve malul İsviçre vatandaşlarına mahsus sosyal yardım mahiyetindeki yardımlara müteallik mevzuatın tatbikatında 1 inci fıkroda yazılı eşit muamele prensibi uygulanmaz.

MADDE 3

Bu Sözleşmede ve nihai Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, 1 inci maddede yazılı mevzuat gereğince sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanmış bulunan Türk ve İsviçre vatandaşları, Âkit Taraf-lardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, bu yardımlardan tam olarak ve hiçbir kesintiye tabi olmaksızın yararlanırlar. Aynı hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu yardımlar, diğer Âkit Tarafın üçüncü bir ülkede ikamet eden vatandaşlarıyla aynı şart ve ölçülerle sağlanır.

KISIM 2 UYGULANACAK MEVZUAT

MADDE 4

(1) Âkit Taraflardan birinin mesleki bir faaliyet icra eden vatandaşları bu faaliyeti hangi Taraf ülkesinde icra ediyorlarsa o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(2) Bir kimse 1 inci fıkra hükümlerine göre her iki Taraf ülkesinde icra ettiği mesleki faaliyetleri dolayısıyla iki Tarafın da mevzuatına tabi olduğu takdirde, bunlardan her birinin

sigortasına ödenecek primler yalnız o Taraf ülkesinde icra edilen mesleki faaliyetten elde edilen kazançlara göre hesaplanır.

MADDE 5

(1) 4. maddenin 1 inci fıkrası hükmünün istisnası olarak, İsviçre vatandaşları Türkiye malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalılarına, yalnız yazılı müracaatları üzerine tabi olurlar.

(2) Aşağıda yazılı haller, 4 üncü maddenin 1'inci fıkrasının istisnalarını teşkil eder:

(a) Merkezi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir teşebbüs tarafından çalıştırılan ve geçici bir işin icrası için diğer Âkit Taraf ülkesine gönderilen işçiler, ilk 24 aylık süre içinde, teşebbüs merkezinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olmakta devam ederler. Diğer Âkit Taraf ülkesindeki çalışma bu süreyi aştığı takdirde, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatının uygulanmasına, iki Tarafın yetkili makamları arasında mütabık kalınacak bir süre için, istisnai olarak devam edilebilir.

(b) Merkezi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir ulaştırma teşebbüsü tarafından diğer Âkit Tarafın ülkesinde çalıştırılan işçiler, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatına, bu Taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, tabi olurlar. Şu kadar ki, teşebbüsün, diğer Âkit Taraf ülkesinde bir şubesi veya bir daimi temsilciliği varsa, bu şube veya temsilcilik tarafından çalıştırılan işçiler, teşebbüs tarafından geçici olarak o Tarafa gönderilmiş olanlar müstesna, buldukları Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(c) Taraflardan birinin resmi dairesinde çalışan işçilerden geçici olarak diğer Taraf ülkesine gönderilenler, gönderen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(d) (a) ve (b) bentleri hükümleri, işçilerin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın uygulanır.

MADDE 6

(1) Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup diğer Âkit Taraf ülkesine Diplomatik misyon ve Konsolosluk üyesi olarak gönderilen kimseler, temsil edilen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(2) Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup bu Tarafı diğer Âkit Taraf ülkesindeki Elçilik ve Konsolosluklarında çalıştırılan kimseler, ülkesinde çalıştıkları Tarafın mevzuatına tabi olurlar. Şu kadar ki, bu kimseler, çalışmaya başladıkları veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı ay içinde elçilik ve konsoloslukla temsil edilen Âkit Tarafın mevzuatına tabi olmayı isteyebilirler.

(3) Bu maddenin 2 nci fıkrası hükümleri, 1 inci fıkrada söz konusu olan kimselerin vatandaşı olup onların şahsi hizmetlerinde çalıştırılan kimseler hakkında da kıyas yoluyla uygulanır.

(4) 1.-2. fıkralar hükümleri fahri konsolosluklar üyeleri ile bunların hizmetlileri hakkında uygulanmaz.

MADDE 7

Âkit Tarafların yetkili makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, 4-6. maddeler hükümlerinden istisnalar yapabilirler.

KISIM 3 ÖZEL HÜKÜMLER

1. BÖLÜM MALÜLLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM

A- İsviçre mevzuatının uygulanması:

MADDE 8

(1) Bu maddenin 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk vatandaşları, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarından sağlanan normal aylıklarla sakatlara mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

(2) İsviçre’de ikamet etmeyen bir Türk vatandaşının hak kazandığı kısmi normal aylığın tutarı, tam normal aylığın en çok yüzde onuna eşit olduğu takdirde, Türk vatandaşına, yalnız, ödenecek aylığın peşin değerine eşit bir toptan ödeme yapılır. Kendisine kısmi aylık bağlanmış olan Türk vatandaşı İsviçre ülkesinden devamlı olarak ayrıldığı takdirde de kendisine, aynı şekilde, bir toptan ödeme yapılır.

Kısmi normal aylık tutarı tam normal aylığın yüzde onundan fazla ve yüzde yirmisinden az olduğu takdirde, İsviçre’de ikamet etmeyen veya İsviçre’den devamlı olarak ayrılan Türk Vatandaşları, aylık veya toptan ödeme şekillerinden birini seçebilirler. Bu seçme, sigortalının İsviçre dışında ikamet etmesi halinde, aylık bağlanması talebinde bulunduğu zaman, daha önce böyle bir aylık bağlanmış olması halinde ise İsviçre’den ayrıldığı tarihte yapılır. İsviçre sigortasınca böyle bir toptan ödeme yapıldığı takdirde, gerek aylık bağlanmış olan kimse, gerekse ölümünde hak sahibi kimseleri o tarihe kadar ödenmiş olan primler dolayısıyla sigortadan başkaca bir hak talebinde bulunamazlar.

MADDE 9

(1) İsviçre’de ikamet eden Türk vatandaşları, malüllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce, İsviçre sigortasına en az tam bir yıllık prim ödemiş olmak şartıyla, İsviçre malüllük sigortasından rehabilitasyon yardımları isteyebilirler.

(2) Sigortalıların kazanç getiren bir işte çalışmayan ve Türk vatandaşı olan karıları ile dul karıları ve sigortalıların reşit olmayan çocukları, ancak malüllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce aralıksız olarak en az bir yıl süresiyle İsviçre’de ikamet etmiş olmaları şartıyla, İsviçre malüllük sigortasından rehabilitasyon yardımları yapılmasını isteyebilirler. Ayrıca, İsviçre’de malül olarak doğmuş ve doğum tarihinden itibaren aralıksız olarak İsviçre’de ikamet etmiş bulunan çocuklardan reşit olmayanlar da bu yardımlardan yararlanabilirler.

MADDE 10

(1) Bu maddenin 2 ve 3 üncü fıkraları hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk vatandaşları, İsviçre malüllük sigortasından bağlanan normal aylıklarla sakatlara mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

(2) Malüllük derecesi yüzde elliden az olanlara bağlanan normal aylıklar, İsviçre'den devamlı olarak ayrılan Türk vatandaşlarına ödenmez. İsviçre malüllük sigortasından kendisine yarım-aylık bağlanmış olan bir Türk vatandaşı, İsviçre dışında ikamet ettiği takdirde, malüliyetin artması halinde de, bu yarım aylığın ödenmesine, hiç bir değişiklik yapılmadan, devam edilir.

(3) İsviçre malüllük sigortasından bir Türk veya İsviçre vatandaşına bağlanacak normal malüllük aylığının hesabına esas olacak prim ödeme sürelerinin tespitinde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri ile aynı zamana rastlamamak şartı ile İsviçrede geçen prim ödeme süresi olarak kabul edilir. Bunu yaparken, 1 inci maddenin 1 inci fıkrasının A bendinin (a) bölümünde yazılı Türk mevzuatına göre her 30 prim ödeme günü, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen bir prim ödeme ayına muadil sayılır. Ortalama yıllık gelirin tayininde yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınır.

(4) Yukarıdaki fıkraya göre tesbit edilen bir malüllük aylığının kesilerek onun yerine normal yaşlılık veya normal ölüm aylığının bağlanacağı hallerde, yaşlılık ve ölüm aylığı yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle hesaplanır. Şu kadar ki, 12 nci madde hükümleri uygulanmak suretiyle Türk mevzuatına göre bir yaşlılık veya ölüm aylığına hak kazanılmadığı takdirde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen süreler, İsviçre mevzuatına göre bağlanacak aylığın hesabına esas olan prim ödeme sürelerine eklenir.

MADDE 10

(1) Türk vatandaşları, Sözleşmenin 8 ve 12 maddelerine rağmen İsviçre yaşlılık ölüm sigortalarına kendileri için yatırılmış olan primlerin Türk sigortalarına transferini İsviçre yaşlılık, malüllük ve ölüm sigortaları yardımlarından henüz hiç yararlanmamış olmaları ve Türkiye'de veya bir üçüncü ülkede yerleşmek üzere İsviçre'den ayrılmış bulunmaları koşulu ile, talep edebilirler.

İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortasının iki eş için prim yatırılmışsa, eşler kendileri için yatırılan primlerin transferini münferit olarak isteyebilirler. Ancak yalnız kadın eşin primleri transfer olunmuşsa, erkek eş ancak yaşlılık, malüllük ve ölüm sigortasına ilişkin basit bir gelirden yararlanır.

(2) Birinci paragrafın uygulanmasında, Türk sigortalarına primleri transfer olunmuş Türk vatandaşları ve bunların hak sahipleri sözkonusu primlerin transferi nedeniyle, İsviçre yaşlılık, malüllük ve ölüm sigortasından artık hiç bir hak iddiasında bulunamazlar.

(3) Primler Türkiye Sosyal Sigortalar Kurumuna transfer olunur ve bu kurum primleri Türk mevzuatına göre yetkili sigorta kuruluşuna intikal ettirir. Bu primler ve bu primlere ilişkin süreler, bir Türk aylığına hak kazanmada ve bu aylığın hesabında, Türk primlerine ve sürelerine muadil sayılır. Transfer olunan primlerden Türk emeklilik sigortası çerçevesinde sigortalı veya hak sahibi yararına hiç bir menfaat sağlanmıyorsa, anılan yetkili kuruluş transfer edilmiş olan primleri ilgili kimselere öder.

MADDE 11

Türk vatandaşları, İsviçre malüllük yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan olağanüstü aylıklardan, aylık talep tarihinden hemen önce, yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 10 yıl, ölüm veya malüllük aylıkları veya bu aylıklar kesilerek onların yerine bağlanacak yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 5 yıl süre ile aralıksız olarak İsviçre’de ikamet etmiş olmak şartıyla ve İsviçre’de ikamet ettikleri sürece, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

B- Türk mevzuatının uygulanması:

MADDE 12

(1) Türk mevzuatına göre sağlanan yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanılıp kazanılmadığının tespitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri ile, bu süreler aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir. Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen yardımlara hak kazanılması, prim ödeme sürelerinin belli bir işte geçmiş olması şartına bağlı bulunduğu takdirde, bu yardımlara hak kazanılabilmesi için, İsviçre de yalnız işte geçen prim ödeme süreleri nazara alınır. Sigortalı, bu sürelerinin birleştirilmesine rağmen, söz konusu özel hükümlere göre sağlanan yardımlardan yararlanma şartını yerine getiremediği takdirde, sözü edilen süreler, genel hükümlere göre sağlanan yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının tespitinde nazara alınır.

(3) Yukarıdaki 1 ve 2 nci fıkralar hükümleri uygulanmak ve İsviçre prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, Türk mevzuatına göre bir yardıma hak kazanıldığı takdirde, yardım tutarı aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanır:

(a) Yetkili Türk Kurumu, önce 1 ve 2 nci fıkralar gereğince birleştirilen sürelerin tamamı bu kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş olsaydı hak kazanılacak aylık tutarı ne olacak idiye onu tespit eder; şu kadar ki, aylığın hesabına esas olacak kazançlar yalnız Türkiye’de geçen sigortalılık süreleri nazara alınarak tespit edilir.

(b) Bu şekilde elde edilecek nazari aylık tutarı, gerekirse, Türk mevzuatında belirtilen asgari aylık tutarına iblâğ edildikten sonra, yetkili kurumun ödeyeceği kısmî aylık tutarı, bu nazari tutar üzerinden ve kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçen prim ödeme sürelerinin iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçmiş prim ödeme süreleri toplamına oranı dahilinde tespit edilir.

MADDE 13

(1) Bir sigortalı, yalnız Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, bu mevzuata göre malüllük aylığına hak kazanmadığı takdirde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de, aynı zamana rastlamamak şartıyla, bu yardım hakkının doğması bakımından, gerekli olduğu ölçüde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

(2) Sigortalıya, İsviçre malüllük sigortasınca aylık bağlanmışsa 1 inci fıkra hükmü uygulanmaz.

MADDE 14

Kendisine İsviçre malüllük sigortasından yarım-normal aylık bağlanmış olan ve Türkiye’de ikamet eden bir sigortalı, Türk mevzuatına göre malul sayılabilecek bir duruma gelmiş ise, İsviçre sigortasından bağlanan yarım-aylığın tespitinde nazara alınan süreler hariç olmak üzere, yalnız Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme sürelerine göre malüllük aylığına hak kazanıyorsa, bu yardımdan da yararlanır.

MADDE 15

12 -14 üncü maddeler hükümlerinin uygulanmasında,

(a) Bir kimse, Türk mevzuatına tabi olmadan önce İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olmuş ise, sözü edilen İsviçre sigortasına ilk defa tabi olduğu tarih, 1 inci maddenin 1 inci fıkrasının A bendinin (a) bölümünde belirtilen Türk mevzuatına ilk defa tabi olduğu tarih sayılır.

(b) Prim ödeme sürelerinin birleştirilmesinde ve prim ödeme süresi ile orantılı aylık tutarının tespitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortaları mevzuatına göre bir prim ödeme ayı, Türk mevzuatına göre, 30 gün veya 1 ay prim ödeme süresi gibi sayılır.

MADDE 16

Türk mevzuatına göre sigortaya isteğe bağlı olarak devam edilip edilemeyeceğinin tespitinde, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

2. BÖLÜM İŞKAZASI VE MESLEK HASTALIKLARI

MADDE 17

(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devletin vatandaşları, diğer Âkit Taraf ülkesinde buldukları sırada bir işkazasına uğradıkları veya bir meslek hastalığına tutuldukları takdirde, bu Tarafın yetkili kurumundan, gerekli her türlü sağlık yardımlarının yapılmasını isteyebilirler.

(2) Bir işkazası veya meslek hastalığı sonucu, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımı talep etme hakkına sahip bulunan Türk ve İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devlet vatandaşları, sağlık yardımlarından faydalandıkları sırada, yetkili kurumun önceden müsaadesini almak şartıyla, ikâmetgahlarını diğer Âkit Taraf ülkesine naklettikleri takdirde bu yardımlardan faydalanma hakkını muhafaza ederler. İkametgâh değiştirilmesinde tıbbi bir mahzur görülmediği ve ilgili ailesinin yanına gittiği takdirde bu müsaade verilir.

(3) Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında bahsolunan kimselere yapılacak sağlık yardımları, buldukları yerde yetkili makamlarca tayin edilecek sigorta kurumlarının uygulandığı mevzuata göre sağlanır.

(4) Protezlerle önemli yekûn tutan diğerk sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller müstesna olmak şartıyla, bu yardımların bedelini ödeyecek olan kurumun müsaadesine bağlıdır.

MADDE 18

(1) Bağlanan gelirler, cenaze yardımları ve üçüncü kişiler için yapılan ek yardımlar hariç olmak üzere, Türk ve İsviçre vatandaşlarına Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak para yardımları, 17 nci maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında öngörülen hallerde, yardımcı yapmakla yükümlü kurumun isteği üzerine ve bu kurumun uyguladığı mevzuatta belirtilen usuller dahilinde ödenir.

(2) Yetkili kurum, gönderdiği yazıda ilgiliye verilecek ödenek tutarı ile ödemenin devam edeceği süreyi de belirtir.

MADDE 19

Yardımları yapmakla yükümlü olan kurum, 17 ve 18 inci maddelere göre sağlanmış olan yardımların tutarını, yönetim masrafları hariç olmak üzere, bu yardımları yapmış olan kurumu öder. 17 nci maddede öngörülen yardımlar için bu ödeme, yetkili makamlar arasında mutabık kalınacak bir usule göre götürü olarak da yapılabilir.

MADDE 20

Meslek hastalığı hallerinde, Âkit Tarafların yetkili kurumları kendi mevzuatlarını uygularlar.

MADDE 21

(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, işkazaları ve meslek hastalıkları sonucu kazanma gücündeki azalma derecesinin ve hak kazanılan yardım miktarının tespitinde, diğerk Âkit Tarafın mevzuatına göre işkazası veya meslek hastalığı olarak kabul edilmiş olan kaza ve hastalıklar da nazara alınır.

(2) Ayrı tarihlerde vukua gelen ve iki Âkit Taraf mevzuatına göre de yardım yapılmasına hak kazandıran işkazaları ile meslek hastalıklarının sebep olduğu daimi işgöremezlik derecesine göre hesaplanan yardım miktarlarının tespitinde aşığıda yazılı hükümler uygulanır.

(a) Daha önce vukua gelmiş olan işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle bağlanmış olan gelirlerin ödenmesine devam edilir. Şayet, yardım hakkı bu maddenin 1 inci fıkrası hükmü uygulanmak suretiyle doğmuş bulunuyorsa, önceki kaza veya meslek hastalığı vak'ası için yetkili olan kurum para yardımının o kaza veya meslek hastalığı neticesinde kazanma gücünde vukua gelen azalma derecesine tekabül eden kısmını öder.

(b) Sonradan vukua gelen işkazası veya meslek hastalığı için yetkili olan kurum, bu kaza veya meslek hastalığı dolayısıyla kendi mevzuatına göre tespit edeceği işgöremezlik derecesine tekabül eden yardım tutarını tespit eder.

MADDE 22

(1) Bir kimse, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğerk Âkit Taraf ÷lkesinde maruz kaldığı bir hasar dolayısıyla yardım talep ettiğı ve bu hasar dolayısıyla üçüncü şahıstan tazminat isteme hakkına sahip bulunduğı takdirde aşağıdaki hükümler uygulanır:

(a) Türkiye, sigortalının hakları konusunda İsviçre Sigorta kurumunun halefiyet hakkını tanır;

(b) İsviçre, Türk Sigorta Kurumunun üçüncü kişilere doğrudan doğruya rüçü hakkını tanır.

(2) Aynı sigorta vakası için yaptıkları yardımlar dolayısıyla, her iki Âkit Taraf tazminat talep etme hakkına sahip oldukları takdirde, kurumlar müteselsil alacaklı sayılırlar ve alınacak tazminatı yaptıkları yardımlarla orantılı olarak aralarında paylaşırlar.

3. BÖLÜM AİLE YARDIMLARI

MADDE 23

İsviçre’de tarım işlerinde çalışan ve çocukları Türkiye’de bulunan Türk işçileri, İsviçre’de çalıştıkları sürece İsviçre federal mevzuatında öngör÷len çocuk yardımlarından faydalanırlar.

KISIM 4 ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 24

(1) Bu Sözleşmenin uygulanmasında «yetkili makam» deyimini, Türkiye bakımından:

Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve herbiri kendilerini ilgilendiren hususlarda Sözleşmenin 1. maddesinin birinci paragrafının (a) harfinde belirtilen mevzuatların uygulanmasıyla görevli bakanlıklar;

İsviçre bakımından:

Sosyal Sigortalar Federal Ofisi anlamına gelir.

(2) Yetkili makamlar,

(a) Bu Sözleşmenin uygulanması için gerekli idari anlaşmaları yaparlar.

(b) Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla aldıkları bütün tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler;

(c) Mevzuatlarında yapılan değişiklikler hakkında birbirlerine bilgi verirler;

(d) Özellikle, her Âkit Tarafıta irtibat kurumları tayin edilmesi hususunda mutabakata varabilirler.

(e) Aralarında anlaşmak suretiyle, hukuki tasarrufların tebliğ ile ilgili hükümleri tespit edebilirler.

MADDE 25

(1) Bu Sözleşmenin tatbikatında yetkili makam ve kurumlar kendi sosyal güvenlik mevzuatlarını uyguluyormuş gibi hareket ederler.

(2) Maluliyet derecesinin tayininde, Âkit Taraflardan her birinin kurumları, icabında diğer Taraf kurumlarınca temin edilen tıbbi raporlarla sair bilgilere göre işlem yaparlar, Şu kadar ki, kurumların sigortalıyı diledikleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

MADDE 26

(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Tarafın mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul ve resim muafiyeti ve indirimleri, diğer âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgelere de şamildir.

(2) Âkit Tarafların yetkili makam ve kurumları, bu Sözleşmenin uygulanmasında kendilerine verilecek olan her türlü belgelerin elçilik veya konsolosluklarca vize edilmesini istemeyeceklerdir.

MADDE 27

(1) Bu Sözleşmenin uygulanmasında, âkit Tarafların resmi dilleriyle yazılmış olan belgeler kabul edilir.

(2) Bu Sözleşmenin uygulanması maksadıyla, âkit Tarafların sigorta kurumları, idari anlaşma ile tespit edilecek usullere göre, doğrudan doğruya kendi aralarında veya irtibat kurumları aracılığı ile ve kendi resmi dilleri ile yazışma yapabilirler.

MADDE 28

Uygulanan mevzuata göre, Akit Taraflardan birinin bir kurumuna belirli bir süre içinde verilmesi lâzım gelen dilekçe, bildirme veya müracaatlar, aynı süre içinde diğer Akit Tarafın ona tekabül eden bir kurumuna verildiği takdirde kabul edilir. Bu halde, mezkur dilekçe, bildirme veya müracaatı alan kurum, alındığı tarihi de belirtmek suretiyle, bunları, gecikmeksizin diğer Akit Tarafın yetkili kurumuna gönderir.

MADDE 29

(1) Bu Sözleşme gereğince bir yardım yapmakla yükümlü olan kurumlar, bu yardım tutarını, transfer tarihinde mer'î olan kur üzerinden, kendi paraları ile ödeyerek yükümlülüklerini yerine getirmiş olurlar.

(2) Bu sözleşme ile nihai Protokol gereğince yapılacak para transferleri döviz alış verişini kısıtlayan hükümlere tabi değildir.

MADDE 30

(1) Bu Sözleşmenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar, iki Akit Tarafın yetkili makamları arasında anlaşmak suretiyle çözümlenir.

(2) Anlaşmazlığın bu suretle çözümlenememesi halinde, anlaşmazlık, bir hakem heyetine tevdi edilir; hakem heyeti anlaşmazlığı bu Sözleşmenin esasları ve esprisi içinde çözümler. Bu heyetin teşekkülü ve çalışma usulleri Akit Taraflar arasında anlaşmak suretiyle tespit edilir.

KISIM 5 GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

MADDE 31

(1) Bu sözleşme, yürürlük tarihinden önceki devreler için hiç bir hak doğurmaz.

(2) Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, âkit taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan bütün prim ödeme süreleriyle ikamet süreleri, bu Sözleşme hükümlerine göre bir yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tespitinde nazara alınır.

(3) Bu maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce vukua gelmiş olan ölüm ve yaşlılık halleri için dahi, bu Sözleşmenin hükümlerine göre yardım hakkı doğar.

Şu kadar ki, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanan normal aylıklar, yaşlılık veya ölüm halinin 31 Aralık 1959 dan sonra vukua gelmiş olması ve sigorta primlerinin yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkındaki federal kanun 18 inci maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince geri verilmemiş bulunması şartı ile tahsis edilir.

(4) Toptan ödeme yapılmak veya sigorta primleri iade edilmek suretiyle tasfiye edilmiş haklar için bu Sözleşme hükümleri uygulanmaz.

MADDE 32

Sözleşmeye ekli nihai Protokol Sözleşmenin ayrılmaz parçasıdır.

MADDE 33

(1) Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda BERN’de teati edilir.

(2) Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takip eden ikinci ayın birinci günü, 1 Ocak 1969 tarihinden muteber olmak üzere, yürürlüğe girer.

MADDE 34

(1) Bu Sözleşme bir senelik süre için aktedilmiştir. Sözleşme Akit Taraflardan biri tarafından feshedilmediği ve fesih keyfiyeti sürenin hitamından en az üç ay önce diğer Akit Tarafa bildirilmediği takdirde, her yıl yenilenmiş olur.

(2) Sözleşmenin feshi halinde, sözleşme hükümleri gereğince kazanılmış olan haklar devam eder. Sözleşme hükümlerine göre ileride hak kazanılacak yardımlar anlaşmalarla tanzim edilir.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır. Ankara'da 1 Mayıs 1969 tarihinde Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Z. BENSAN

**İSVİÇRE FEDERAL KONSEYİ
ADINA**

Christoforo MOTTA

TÜRKİYE-İSVİÇRE SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNE EK NİHAİ PROTOKOL

Bugün, Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (Aşağıda Sözleşme olarak isimlendirilmiştir) imzası sırasında, iki Akit Tarafın tam yetkili temsilcileri aşağıda yazılı hususlarda mutabık kaldıklarını beyan etmişlerdir:

1- Âkit Taraflardan herbiri, kendi ülkesinde bulunan bir kimsenin diğer Tarafın sigortasına isteğe bağlı olarak tabi olmasına veya sigortaya isteğe bağlı olarak devam etmesine mani olunmaması hususunda mutabık olduklarını beyan eder.

2- Sözleşmenin 2 nci maddesinin tatbikinde, kaza ve hastalık sigortası hakkındaki 13 Haziran 1911 tarihli kanunun, yabancılara ödenecek yardımlarda indirim yapılmasını öngören 90 ncı maddesi hükmünün Türk vatandaşlarıyla, vatandaşlık durumları ne olursa olsun, bunların hak sahipleri hakkında uygulanmaz.

3- Sözleşmenin uygulanmasında «İkamet» tabiri mutad ikamet anlamındadır.

4- Sözleşmenin 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinde söz konusu olan hallerde, Akit Taraflardan herbirinin ulaştırma teşebbüsleri, kimlerin geçici olarak diğer Tarafa gönderildiğini, o tarafın yetkili kurumuna bildirirler.

5- Sözleşmenin 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen toptan ödeme, İsviçre mevzuatına göre ödenecek aylığın sigorta vakasının vukua geldiği tarihteki peşin değerine, veya ilgilinin İsviçre'den ayrılması aylığın bağlanmasından sonra olduğu takdirde, ayrılma tarihindeki peşin değerine eşittir.

6- İsviçre'de oturan Türk vatandaşlarının her takvim yılı içinde en çok üç ay süre ile İsviçre'den ayrılmaları halinde, Sözleşmenin 11 inci maddesi anlamında, İsviçre'deki ikametlerine ara verilmiş sayılmaz. Buna karşılık, İsviçre'de ikamet eden Türk vatandaşlarının İsviçre malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmadıkları süreler, sözü geçen maddede belirtilen ikamet sürelerinin hesabında nazara alınmaz.

7- İsviçre'de oturmayan Türk vatandaşlarının bir kaza veya hastalık sonucu olarak İsviçre'deki faaliyetlerini terketmeye mecbur olmaları halinde, malüllük halinin ortaya çıkmasına kadar İsviçre'de kaldıkları süre İsviçre malüllük sigortasına göre sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

8- İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına ödenen primlerin, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, geri verilmiş olması sözleşmenin 11 inci maddesine göre olağanüstü aylık bağlanmasına mani teşkil etmez; şu kadar ki, bu halde, geri verilen primlerin tutarı ödenecek aylıklara mahsup edilir.

9- Türk vatandaşlarına geri verilmiş olan yaşlılık ve ölüm sigortası primleri İsviçre sigortasına yeniden transfer edilemez. Bu primlerden dolayı İsviçre sigortasından hiç bir hak talep edilemez.

10- Sözleşmenin idari ve tıbbî yardımlaşmaya mütedair hükümleriyle 22 nci ve 23 üncü maddeleri hükümleri, mesleki olmayan ve İsviçre yetkili kurumunca yardım yapılan kazalar hakkında da uygulanır.

11- Halen yürürlükteki İsviçre mevzuatının uygulanmasında, İsviçre 'de tarım işlerinde çalışmayan Türk işçilerinin İsviçre dışında ikamet eden çocukları için de çocuk zamlarından faydalandırılmakta oldukları müşahede olunmuştur.

Türkiye'de aile yardımlarının ihdası hakkında yeni bir kanun kabul edilmesi halinde, eşit muamele prensibine dayanarak, bu konuda İsviçre ile bir anlaşma aktine Türkiye'nin âmade olduğu Türk heyetince belirtilmiştir.

12- Sözleşmenin 29 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında söz konusu para transferleri, başlıca sigorta yardımları, isteğe bağlı sigorta primleri ve sözleşmenin 22 nci maddesinde öngörülen zarar tazmini ile ilgili ödemeleri içine alır.

13- Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte, sigortalının malullüğün vuku bulduğu Taraf ülkesinde ikamet etmekte olması halinde de, sözleşmenin malullük yardımları hakkındaki 31 inci maddenin 2 nci fıkrası hükmü uygulanır.

Öte yandan, Taraflardan birinin mevzuatına göre bağlanmış olup, ilgilinin İsviçre'den ayrılmış olması sebebiyle, bu Taraf mevzuatı uyarınca ödenmesi durdurulmuş olan yardımlar, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ödenir.

14- Türk işçileri, kaza ve hastalık sigortaları hakkındaki 13 Haziran 1911 tarihli İsviçre Federal Kanununa göre, henüz ilaç ve tedavi sigortasına girmemiş oldukları takdirde, işverenler bunların böyle bir sigortaya kaydolanmalarını sağlamaya çalışırlar ve işçiler bunu yapmadıkları takdirde işverenleri onları sigortaya kendileri kaydettirirler. İlgililer arasında yapılmış anlaşmalar mahfuz kalmak şartıyla, sigorta primleri işçilerin ücretlerinden kesilebilir.

15- İsviçre hastalık sigortasına giriş aşağıda yazıldığı şekilde kolaylaştırılmıştır:

(a) Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ikametgâhını Türkiye'den İsviçre'ye naklettiği ve Türkiye Hastalık Sigortasından ayrıldığı takdirde, bu kimse, İsviçre yetkili makamı tarafından tanınan hastalık sandıklarından birine müracaat ederek gerek günlük ödenekler, gerekse sağlık yardımları bakımından sigortalı olmayı isteyebilir. Bu takdirde, aşağıda yazılı şartları yerine getirmiş olmak kaydıyla sandık, o kimseyi sigortalı olarak kabul etmeye mecburdur:

-Sigortaya kabul için gerekli diğer şartları yerine getirmiş olmak,

-İkametgâhını nakletmeden önce Türkiye'de hastalık sigortasına tabi olmak,

-Türkiye mevzuatına göre sigortalılığın sona erdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde İsviçre'deki bir hastalık sandığına müracaatta bulunmak,

-İkametgâhını, sadece tıbbi tedavi veya kür tedavisi maksadıyla değiştirmiş olmamak,

(b) Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olan kimsenin karısı ve 20 yaşından küçük çocukları, yukarıdaki şartları yerine getirmiş oldukları takdirde, sağlık yardımları bakımından yetkili makam tarafından tanınmış hastalık sandıklarından birine kaydolunma hakkına sahiptirler. Eş ve çocukların, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sıfatıyla yardımlardan yararlandırılmaları halinde, bunlar sigortaya kaydolunmuş kimseler olarak kabul edilirler.

(c) Yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tespitinde, Türkiye hastalık sigortasına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri de nazara alınır. Şu kadar ki, analık yardımları bahis konusu olan hallerde, sigortalının en az üç aydan beri bir İsviçre hastalık sandığına kayıtlı olması şarttır.

16- (a) Âkit Taraflardan birinin İsviçre yetkili makamı tarafından tanınmış hastalık sandıklarından birine kayıtlı bulunan vatandaşları ikametgâhlarını Türkiye'ye naklettikleri ve orada hastalık ve analık sigortalarına tabi bir işte çalıştıkları zaman, bu sigortalardan sigortalılarla bunların aile fertlerine sağlanan para ve tedavi yardımlarından faydalanmaya hak kazanıp kazanmadıklarının tespitinde, sözü edilen sandıklar mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

(b) Türkiye'de ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre tam veya kısmi aylık veya gelir bağlanmış olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla bunların aile fertleri, hastalıkları halinde Türkiye mevzuatına göre sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar. Ankara'da 1 Mayıs 1969 tarihinde Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Z. BENSAN

**İSVİÇRE FEDERAL KONSEYİ
ADINA**

Christoforo MOTTA

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE ARASINDA 1 MAYIS 1969 TARİHİNDE
AKDEDİLEN SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN UYGULAMA ŞEKİLLERİ
HAKKINDA İDARİ ANLAŞMA**

İmza Tarihi ve Yeri: 14.1.1970/Bern

Yayınladığı Resmi Gazete

Tarih ve No'su : 18.10.1971/13990

Yürürlük Tarihi : 1.1.1969'dan geçerli olmak üzere 1.1.1972

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre arasında 1 Mayıs 1969 tarihinde akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin uygulama şekilleri hakkında İdari Anlaşma Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında 1 Mayıs 1969 tarihinde akdedilen ve aşağıda «Sözleşme» olarak adlandırılan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 24 üncü maddesinin 2 nci fıkra, (a) bendin uygun olarak,

Türkiye Cumhuriyeti adına: Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdürü Bay Sıtkı Coşkun.

İsviçre Federal Konseyi adına: Sosyal Sigortalar Konusundaki Sözleşmelerle Görevli Bay Cristoforo Motta.

tarafından temsil edilen âkit Tarafların yetkili makamları aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

**BÖLÜM 1
GENEL HÜKÜMLER**

MADDE 1

(1) Sözleşmenin 24 üncü maddesinin 2 nci fıkra (d) bendinde öngörülen irtibat kurumları şunlardır:

İsviçre'de:

(a) Yaşlılık, ölüm ve malüllük sigortası için İsviçre Kompanzasyon Sandığı-Cenevre; aşağıda «İsviçre Sandığı» olarak adlandırılmıştır.

(b) İşkazaları ve işten mütevellit olmayan kazalarla meslek hastalıkları sigortası için, İsviçre Milli Kaza Sigortası Sandığı Luzern; aşağıda «Milli Sandık»olarak adlandırılmıştır.

(c) Aile yardımları ve Nihai Protokolda düzenlenmiş olan hastalık sigortası konuları için,
Sosyal Sigortalar Federal Ofisi-Bern

Türkiye'de:

(a) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı mevzuatı hariç olmak üzere bütün sosyal güvenlik kolları için,

Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara; aşağıda «Sigorta Kurumu»olarak adlandırılmıştır.

(b) T.C. Emekli Sandığı mevzuatı ile ilgili konular için Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Ankara; aşağıda «Emekli Sandığı» olarak adlandırılmıştır.

(2) Âkit Tarafların yetkili makamları başka irtibat kurumları gösterme hakkını mahfuz tutarlar; bu hallerde birbirlerini haberdar ederler.

MADDE 2

Yetkili Makamlar veya bunların muvafakatı ile, irtibat kurumları Sözleşmenin ve bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli formüllerleri ve diğer belgeleri aralarında anlaşarak hazırlarlar.

BÖLÜM 2

UYGULANACAK MEVZUAT İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

MADDE 3

(1) Sözleşmenin 5 inci maddesinin 2 nci fıkrası (a) bendinde öngörülen hallerde, aşağıdaki fıkarda belirtilen ve kendi mevzuatı uygulanacak olan âkit Tarafın kurumları, işverenin talebi üzerine, ilgili kimsenin bu mevzuata tabi tutulduğunu tasdik eden bir belge hazırlar.

(2) Belge,

İsviçre’de:

Yaşlılık , ölüm ve malüllük sigortasında yetkili kompanzasyon sandığı ve Milli Sandığın yetkili belge şubesi;

Türkiye’de:

(a) Sözleşmenin 1 inci maddesinin 1 inci fıkrası (A-b) bendinde yazılı mevzuatın uygulanması halinde Sigorta Kurumu,

(b) Sözleşmenin 1 inci maddesinin 1 inci fıkrası (A-a) bendinde yazılı mevzuatın uygulanması halinde Emekli Sandığı, tarafından hazırlanır.

(3) Diğer Akit Taraf ülkesindeki çalıştırılma süresi, Sözleşmenin 5 inci maddesinin 2 nci fıkrası

(a) bendinde tespit edilen 24 aylık süreyi aştığı takdirde aynı bendin ikinci paragrafında öngörülen mutabakat, ilgili işveren tarafından ve kendi ülkesinin yetkili makamı aracılığıyla, bu sürenin bitiminden önce,

İsviçre’de:

Sosyal Sigortalar Federal Ofisinden, (Bern)

Türkiye’de:

Çalışma Bakanlığında (Ankara) istenir.

(4) Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 nci fıkra (a) bendinin ikinci paragrafı gereğince iki Akit Tarafın yetkili makamları arasında mutabık kalınmak suretiyle alınacak karar ilgili kurumlara bildirilir.

MADDE 4

(1) Sözleşmenin 6 ncı maddesinin, 2 ve 3 üncü fıkralarında tanınan tercih hakkını kullanmak için,

İsviçre’de çalışan kimselerin dilekçelerini Sosyal Sigortalar Kurumuna, Türkiye’de çalışan kimseler ise Federal Kompanzasyon Sandığına (Bern), gönderirler.

(2) Sözleşmenin 6 ncı maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında söz konusu olan kimseler, temsil edilen memleketin mevzuatına tabi olmayı tercih ederlerse, bu memleketin yetkili sigorta kurumları, bunlara o memleket mevzuatına tabi olduklarını gösteren bir belge verirler.

BÖLÜM 3

YARDIMLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ KISIM

YAŞLILIK VE ÖLÜM

I- Türkiye’de ikamet eden ve İsviçre sigortasından yardım talep hakkına sahip olan Türk vatandaşları

A- Dilekçenin verilmesi ve tekemmül ettirilmesi:

MADDE 5

(1) Türk vatandaşları, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortasından kendilerine aylık bağlanması hakkındaki dilekçelerini,

(a) Son defa bağlı buldukları ve müracaatı kabule yetkili olan Sigorta Kurumuna veya Emekli Sandığına,

(b) a bendinde yazılı kurumlardan hiçbirine bağlı olmamış iseler, Sigorta Kurumuna, verirler.

Dilekçenin yetkili sayılan diğerk bir Türk Kurumuna veya makamına verilmesi halinde, bu kurum veya makam müracaat tarihini dilekçenin üzerine işler ve dilekçeyi, vakit geçirmeksizin Sigorta Kurumuna veya Emekli Sandığına ulaştırır.

(2) Aylık Talepleri İsviçre Sandığı tarafından Sigorta Kurumuna verilen formül-dilekçelerle yapılır. Bu dilekçe üzerindeki bilgiler, formül-dilekçelerde öngörüldüğü gibi, lüzumlu kanıtlayıcı belgelerle tevsik edilir.

MADDE 6

(1) Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı, yardım dilekçesinin alınış tarihini dilekçe üzerine işler, dilekçenin tam olarak doldurulup doldurulmadığını kontrol eder ve formül-dilekçede öngörüldüğü gibi dilekçe sahibinin beyanlarının doğruluğunu tasdik eder.

(2) Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı dilekçe ve kanıtlayıcı belgeleri İsviçre Sandığına gönderirken icabı halinde, Sözleşmenin 12 nci ve 15 inci maddelerinin uygulanması için gerekli, İsviçre sigortası ile ilgili verileri İsviçre Sandığından ister.

(3) İsviçre Sandığının talebi üzerine Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı, Türkiye makamları tarafından düzenlenecek diğerk belgeleri de temin eder.

MADDE 7

İsviçre Sandığı aylık talebini karara bağlar ve kararını, itiraz yolları ve sürelerini de belirterek, doğrudan doğruya talep sahibine gönderir ve kararın iki suretini, müracaatı kendine ulaştırmış olan irtibat kurumuna yollar.

MADDE 8

Türkiye’de ikamet eden Türk vatandaşları İsviçre Sandığının kararlarına karşı itirazlarını veya birinci derecede yetkili İsviçre mercilerinin hükümlerine karşı idare hukuku bakımından itiraz dilekçelerini, ya doğrudan doğruya veya irtibat kurumları aracılığıyla yetkili İsviçre adli makamlarına gönderirler. Bu sonuncu halde, Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı, itiraz muhtirasını göndermeden evvel, itirazın alınış tarihini muhtıranın üzerine işler ve bunu, yetkili adli makama tevdi edilmek üzere, İsviçre Sandığına ulaştırır.

B-Yardımların Ödenmesi:

MADDE 9

İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortası aylıkları, İsviçre Sandığı tarafından doğrudan doğruya, Türkiye’de ikamet eden hak sahiplerine ödenir. Bu ödemeler her üç aylık devrenin üçüncü ayı içinde yapılır. Yetkili makamlar ödemenin irtibat kurumları aracılığıyla yapılması hususunda anlaşılabilirler.

MADDE 10

İsviçre Sandığı, yaşlılık ve ölüm sigortası yardımlarından yararlanmakta olan kimselerden yılda bir defa, ya doğrudan doğruya veya, yerine göre Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı

aracılığıyla, hayatta olduklarını gösteren bir belge ile yardımın ifası için gerekli diğer belgeleri ister.

MADDE 11

5 ilâ 10 uncu maddeler hükümleri, kıyas yolu ile Sözleşmenin 8 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince yapılacak toptan ödemelerin tahsis ve ödenmesi için de uygulanır.

II- İsviçre’de ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre yaşlılık ve ölüm yardımı talep hakkına sahip olan İsviçre ve Türk vatandaşları

A- Dilekçenin verilmesi ve tekemmül ettirilmesi:

MADDE 12

(1) İsviçre ve Türk vatandaşları Türkiye mevzuatına göre yaşlılık ve ölüm yardımlarından yararlanmak için dilekçelerini İsviçre Sandığına verirler. Dilekçenin yetkili sayılan diğer bir İsviçre makamına verilmesi halinde, bu makam, dilekçenin üzerine alınış tarihini işler ve dilekçeyi vakit geçirmeksizin İsviçre Sandığına ulaştırır.

(2) Yardım talepleri, Sigorta Kurumu tarafından İsviçre Sandığına verilen formül dilekçelerle yapılır. Bu formül-dilekçeler üzerinde verilen bilgiler, formül-dilekçelerde öngörüldüğü gibi, lüzumlu kanıtlayıcı belgelerle tevsik edilir.

MADDE 13

(1) İsviçre Sandığı yardım dilekçesinin alınış tarihini dilekçe üzerine işler, dilekçenin tam olarak doldurulup doldurulmadığını kontrol eder ve formül-dilekçede öngörüldüğü gibi, dilekçe sahibinin beyanlarının doğruluğunu tasdik ettikten sonra dilekçeyi yetkili Türk kurumuna gönderir.

(2) Sözleşmenin 12 nci ve 15 inci maddelerinin uygulanması amacıyla, İsviçre Sandığı, Sigorta Kurumunun veya Emekli Sandığının talebi üzerine, dilekçe sahibinin İsviçre mevzuatına göre tamamladığı prim ödeme sürelerini bildirir.

(3) İsviçre Sandığı, Sigorta Kurumunun veya Emekli Sandığının talebi üzerine İsviçre makamlarınca düzenlenecek diğer belgeleri de temin eder.

MADDE 14

İlgilinin son defa bağlı bulunduğu kurum yardım talebi karara bağlar ve kararını, itiraz yol ve sürelerini de göstererek, doğrudan doğruya talep sahibine gönderir; kararın bir suretini de İsviçre Sandığına yollar.

MADDE 15

(1) İsviçre’de ikamet eden Türkiye veya İsviçre vatandaşları, Sigorta Kurumunun veya Emekli Sandığının kararlarına karşı itiraz dilekçelerini, veya birinci derecedeki adli mercilerin hükümlerine karşı temyiz dilekçelerini doğrudan doğruya yetkili Türk mahkemelerine gönderebilecekleri gibi, bu mercilerin mukabil olan İsviçre adli mercilerine de

verebilirler. Bu sonuncu halde İsviçre makamı, itiraz veya temyiz muhtırası üzerine alınış tarihini işler ve bunu irtibat kurumları aracılığıyla yetkili Türk mahkemesine intikal ettirir.

(2) İsviçre’de ikamet eden Türkiye ve İsviçre vatandaşları, sağlık raporlarına istinad eden Sigorta Kurumu kararlarına karşı itirazlarını, ya doğrudan doğruya veya irtibat kurumları aracılığıyla, Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurumuna gönderirler.

B- Yardımların Ödenmesi:

MADDE 16

Türk mevzuatına göre bağlanan yaşlılık ve ölüm yardımları, yetkili kurum tarafından doğrudan doğruya İsviçre’de ikamet eden hak sahiplerine ödenir. Bu ödemeler üç ayda bir peşin olarak yapılır. Yetkili makamlar ödemelerin irtibat Kurumları aracılığıyla yapılması hususunda anlaşabilirler.

MADDE 17

Yetkili kurum, bu yardımlardan yararlanan kimselerden yılda bir defa, ya doğrudan doğruya veya İsviçre Sandığı aracılığıyla, hayatta olduklarını gösterir bir belge ile yardımların ifası için gerekli diğer belgeleri ister.

III- Üçüncü bir Devlet ülkesinde ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre yaşlılık veya ölüm yardımları veya İsviçre Sigortasından yardım talep hakkına sahip olan İsviçre ve Türk vatandaşları

MADDE 18

(1) Üçüncü bir Devlet ülkesinde ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre yardım hakkına sahip olan İsviçre vatandaşları dilekçelerini, gerekli kanıtlayıcı belgeleri de ekleyerek, doğrudan doğruya Sigorta Kurumuna gönderirler.

(2) Üçüncü bir devlet ülkesinde ikamet eden ve İsviçre Sigortasından yardım talep hakkına sahip olan Türk vatandaşları, dilekçelerini gerekli kanıtlayıcı belgeleri de ekleyerek, doğrudan doğruya İsviçre sandığına gönderirler.

(3) 1 inci fıkrada öngörülen hallerde Sigorta Kurumu, 2 nci fıkrada öngörülen hallerde İsviçre Sandığı, talepleri karara bağlayarak kararlarını doğrudan hak sahiplerine bildirirler ve ödemeleri varsa ödemeyi yapan kurumun ülkesi ile Devlet arasındaki ödeme anlaşmalarına uygun olarak yaparlar.

İKİNCİ KISIM

MALÜLLÜK

I- İsviçre malüllük sigortasından aylık talep hakkına sahip olan veya böyle bir yardımdan yararlanmakta olan Türk vatandaşları:

MADDE 19

Sözleşmenin 10 uncu madde 3 üncü fıkrasının uygulanmasında Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı, İsviçre Sandığının talebi üzerine dilekçe sahibinin Türkiye mevzuatına göre geçirdiği ve bu mevzuata göre malüllük aylığı hakkının kazanılmasında ve aylık tutarının hesaplanmasında nazara alınabilecek prim ödeme sürelerini bildirir.

MADDE 20

Malüllük aylığı alan bir kimse ikametgâhını Türkiye'ye naklettiğinde, İsviçre Sandığı, Sigorta Kurumundan, ilgilinin tıbbi muayenesinin yaptırılmasını ve İsviçre mevzuatına göre gerekli diğer bilgilerin verilmesini her zaman isteyebilir.

MADDE 21

Malüllük aylığı almakta olan bir Türk vatandaşı ikametgâhını Türkiye'ye naklettiğinde, 8 ilâ 10 uncu maddeler hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

II- Türkiye mevzuatına göre malüllük yardımı talep eden veya böyle bir yardımdan yararlanmakta olan İsviçre ve Türk vatandaşları:

MADDE 22

Sözleşmenin 13 üncü maddesinin uygulanması amacıyla İsviçre Sandığı, Sigorta Kurumunun veya Emekli Sandığının talebi üzerine, dilekçe sahibinin İsviçre mevzuatına göre tamamladığı prim ödeme sürelerini bildirir.

MADDE 23

Malüllük aylığı alan bir kimse ikametgâhını İsviçre'ye naklettiğinde Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığı, İsviçre Sandığından tıbbi muayenelerin yaptırılmasını ve Türk mevzuatına göre gerekli diğer bilgilerin verilmesini her zaman isteyebilir.

MADDE 24

Malüllük aylığı alan bir kimse ikametgâhını İsviçre'ye naklettiğinde, 15 ilâ 17 nci maddeler hükümleri, kıyas yolu ile uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

KAZALAR VE MESLEK HASTALIKLARI

MADDE 25

(1) Türkiye’de ikamet eden ve işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle İsviçre mevzuatına göre yardım talep eden İsviçre veya Türk vatandaşları veya bunların ölümlerinde hak sahipleri, dilekçelerini ya doğrudan doğruya veya Sigorta Kurumu aracılığıyla, Milli Sandığa yollarlar.

(2) İsviçre’de ikamet eden ve işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle Türk mevzuatına göre yardım talep eden İsviçre veya Türk vatandaşları veya bunların ölümlerinde hak sahipleri, dilekçelerini ya doğrudan doğruya veya Milli Sandık aracılığıyla, Sigorta Kurumuna veya Emekli Sandığına gönderirler.

(3) Üçüncü bir Devlet ülkesinde ikamet eden ve işkazaları veya meslek hastalıkları sebebiyle İsviçre kaza sigortasından veya Türk mevzuatına göre yardım talep eden İsviçre veya Türk vatandaşları müracaatlarını doğrudan doğruya yetkili kuruma yaparlar.

MADDE 26

(1) Türkiye’de ikamet eden Türk veya İsviçre vatandaşları veya bunların ölümlerinde hak sahipleri, İsviçre kaza sigortasının yardımlarıyla ilgili itirazlarının Lucerne’deki Kanton Sigorta Mahkemesine, adı geçen yargı merciinin kararlarına karşı idare hukuku bakımından itiraz dilekçelerini Lucerne’deki Federal Sigorta Mahkemesine ya doğrudan doğruya veya Sigorta Kurumu aracılığı ile gönderirler. Bu son halde dilekçenin alınış tarihi itiraz veya temyiz muhtırasının üzerine kaydedilir.

(2) İsviçre’de ikamet eden Türkiye ve İsviçre vatandaşlarının ilgili Türk kurumunun kararlarına karşı itirazları halinde 15 inci madde hükmü kıyas yoluyla uygulanır.

MADDE 27

Sözleşmenin 17 nci maddesinin 1 nci fıkrasında öngörülen hallerde, ilgili sağlık yardımlarına müstehak olduğunu tevsik ederse, bu yardımlar kazanın vukua geldiği yerdeki sigorta kurumu tarafından yapılır.

Kazanın vukua geldiği ülkede işverenin bir temsilcisi varsa, sigortalının yardıma müstehak olduğunu gösteren belge, bu temsilci tarafından mümkün olduğu takdirde düzenlenir. Yardım hakkını tevsik eden hiç bir belgenin ibraz edilmemesi halinde belge sigortalının isteği üzerine, ikamet mahalindeki sigorta kurumu tarafından yetkili sigorta kurumundan istenir.

MADDE 28

Sözleşmenin 17 nci madde 2 nci fıkrasının uygulanmasında, yardımı ödemekle yükümlü kurum sigortaya ikametgâhını naklettikten sonra da yardım hakkının devam ettiğini gösteren bir belge verir.

MADDE 29

Sözleşmenin 17 nci madde 4 üncü fıkrasında öngörülen protezlerle önemli sağlık yardımları bu anlaşmanın 1 No. lu Ekinde gösterilmiştir. İrtibat kurumları, ihtiyaca göre, bu ekte değişiklik yapılması hususunda mutabık kalabilirler.

MADDE 30

(1) Sözleşmenin 18 inci madde 1 inci fıkrasının uygulanmasında, işgöremezlik hali ikamet mahallindeki kurumun uyguladığı usullere uygun olarak hazırlanan bir hekim raporu ile tevsik edilir. Sigortalı, ayrıca işverenin isim ve adresini de bu kuruma bildirir. İkamet mahallindeki sigorta kurumu işgöremezlik süresini yetkili kuruma bildirir. Yetkili sigorta kurumunun sigortalıyı kendi istediği bir hekime yeniden muayene ettirme hakkı saklıdır.

(2) Sigortalının muayenelerine ikamet mahallindeki sigorta kurumunun uyguladığı usullerle devam olunur. İkamet mahallindeki sigorta kurumu; sigortalının yeniden çalışabilecek duruma geldiğini tespit ettiği takdirde, işgöremezliğin sona eriş tarihini, bir taraftan sigortalıya diğer taraftan da yetkili sigorta kurumuna bildirir.

(3) Yetkili sigorta kurumu para yardımlarının ikamet mahallindeki sigorta kurumu aracılığıyla yapılmasını istediği takdirde, yardım tutarı ile bu yardımların ödeneceği süreyi yazısında belirtir.

MADDE 31

(1) Sözleşmenin 19 uncu maddesinin uygulanmasında, yetkili sigorta mercii tarafından ödenecek olan sağlık yardımları masrafları aşağıda belirtilen şekilde tespit edilir:

(a) İsviçre’de:

İkamet mahallindeki sigorta kurumunun fiilen ödediği masraflar tutarı;

(b) Türkiye’de:

- Sigorta Kurumuna bağlı hekimler tarafından veya Kurum sağlık tesislerinde yapılan muayene ve tedaviler için, Çalışma Bakanlığınca tasdik edilmiş tarife esaslı üzerinden hesaplanan miktar,

- Kurum sağlık tesisleri dışında yapılan tedaviler için Sigorta Kurumu tarafından fiilen ödenen miktar.

(2) Her iki memleketin kurumları tarafından bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca tespit edilen meblâğlar, her vaka için ayrı ayrı olarak ödenir.

MADDE 32

Bu bölüm hükümleri kıyas yolu ile, İsviçre mevzuatına göre yardım yapılmasını gerektiren ve işten mütevellit olmayan kazalar hakkında da uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

AİLE YARDIMLARI

MADDE 33

İsviçre’de ikamet eden ve Türkiye’deki çocukları için İsviçre federal mevzuatına göre yardım talep eden Türk vatandaşları, taleplerini, çocukların ikamet ettikleri yerin, bu belgeyi düzenlemekle görevli makamınca verilen ve çocukların varlığını tasdik eden bir belge ile tevsik ederler. Türk vatandaşları, ayrıca aile yardımları sandıklarının İsviçre mevzuatına uygun olarak kendilerinden isteyeceği bütün diğer bilgileri ve her türlü belgeyi de temin ederler.

BEŞİNCİ KISIM HASTALIK SİGORTASI

MADDE 34

(1) Sözleşme ek nihaî Protokolün 15 inci maddesinde öngörülen kolaylıklardan yararlanmak için, bu maddede sözü edilen kimseler, mezkûr maddenin uygulanmasına katılan İsviçre hastalık sandıklarından birine, Türk Sosyal Sigortalarına tabi oluşlarının sona erdiği tarihi ve son altı ay içindeki sigortalılık süresini belirten bir belge ibraz ederler. İcabında, İsviçre hastalık sandığı, Sigorta Kurumundan daha uzun bir sigortalılık süresinin teyit edilmesini isteyebilir.

(2) Belge, ilgili şahsın isteği üzerine, Sigorta Kurumu tarafından verilir. Eğer şahıs bu belgeye sahip değilse, kendisine müracaat edilen İsviçre hastalık sandığı, gerekli belgeyi temin etmek için Sosyal Sigortalar Federal Ofisi aracılığıyla adı geçen Kuruma müracaat eder.

(3) Sözleşmeye ek nihaî Protokolün 15 inci maddesinin uygulanmasına katılan hastalık sandıklarının listesi bu Anlaşmanın 2 numaralı Ek’indedir. İsviçre yetkili makamı, mezkûr Protokolün 15 inci maddesini uygulamak istediklerini daha sonra bildirecek olan diğer hastalık sandıklarının isimleri Türkiye yetkili makamına bildirecektir.

MADDE 35

(1) Sözleşmeye ek nihaî protokolün 16 ncı maddesinde bahsolunan kimseler Türk Sosyal Sigortalar mevzuatına göre yardım yapılması için gerekli bekleme sürelerinin tespitinde, İsviçre yetkili makamınca tanınmış bir İsviçre hastalık sandığına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerinin hesaba katılabilmesi için sigorta vakasının meydana gelmesinden hemen önceki yıl içindeki sigortalılık sürelerini ve İsviçre hastalık sandığından ayrılış tarihini belirten bir belgeyi Sigorta Kurumuna ibraz ederler. Sigorta Kurumu, icabında, daha uzun sigortalılık sürelerinin teyit edilmesini, Sosyal Sigortalar Federal Ofis aracılığıyla, hastalık sandığından isteyebilir.

(2) Yukarıda sözü edilen belge, ilgili şahsın isteği üzerine son defa bağlı bulunduğu sandık tarafından verilir. İlgili şahıs bu belgeye sahip değilse, Sigorta Kurumu, Sosyal Sigortalar Federal Ofisi aracılığıyla, hastalık sandığından bu belgeyi isteyebilir.

BÖLÜM 4
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER
MADDE 36

(1) Âkit Tarafların sigorta kurumlarıyla irtibat kurumları, genel mahiyetteki talep veya özel istek üzerine, Sözleşmenin ve bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli yardımlaşma hususunda aralarında anlaşılır.

(2) Âkit Taraflardan birinin sigorta ve irtibat kurumları, diğer Taraf kurumuna, Sözleşmenin 22 nci maddesinin tatbikatı olarak bu kurumun katıldığı bir mahkeme sonunda verilen kararların bir suretini gönderirler.

(3) Sözleşmenin 22 nci madde 2 nci fıkrasının uygulanmasında, sorumlu üçüncü şahsın ikamet etmekte olduğu Âkit Taraf ülkesindeki sigorta kurumu, diğer Tarafın sigorta kurumu talep ettiği takdirde, borçlunun ödemesi gereken meblâğın tamamını tahsil eder.

MADDE 37

(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılan yardımlardan yararlanmakta olan ve diğer Taraf ülkesinde ikamet eden kimseler, şahsî ve aile durumlarında, sağlık durumlarında veya çalışma ve kazanma güçlerinde vukua gelen ve Sözleşmenin 1 inci maddesinde zikredilen mevzuat ve Sözleşme hükümlerine göre hak ve vecibelerini değiştirebilecek mahiyette olan her türlü değişiklikleri, ya doğrudan doğruya veya irtibat kurumları aracılığıyla ödemeyi yapan kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Sigorta Kurumları, muttali oldukları bu kabil bilgileri irtibat kurumları aracılığıyla, karşılıklı olarak birbirlerine bildirirler.

MADDE 38

(1) Bu Anlaşmanın uygulanmasından doğan idarî masraflar, Anlaşmayı uygulamakla görevli kurumlar tarafından karşılanır.

(2) Tıbbi muayeneler ve çalışma veya kazanma gücünün tespiti için yapılan muayeneler ve bunlarla ilgili olarak yapılan seyahat, iâşe ve ibate masraflarıyla diğer masraflar, bu muayene ve araştırmayı yapmakla görevli kurumca avans olarak karşılanır ve muayene ve araştırmayı talep eden kuruma, her vaka için ayrı ayrı ödenir.

MADDE 39

Bu Anlaşma 1 Mayıs 1969 tarihinde Türkiye ile İsviçre arasında akdedilen Sözleşme ile aynı tarihte yürürlüğe girer, Sözleşmenin yürürlükte kaldığı sürece yürürlükte kalır. Türkçe ve Fransızca olarak ikişer nüsha, her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere, Bern'de 14 Ocak 1970 tarihinde düzenlenmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Sıtkı COŞKUN

İSVİÇRE FEDERAL KONSEYİ
ADINA

Christoforo MOTTA

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE
ARASINDA 1 MAYIS 1969 TARİHLİ SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN
UYGULANMASI HAKKINDAKİ 14 OCAK 1970 TARİHLİ
İDARİ ANLAŞMAYA**

EK 1

İdari Anlaşmanın 29 uncu maddesinde bahsedilen protezler, büyük cihazlar ve önemli sağlık yardımları, ikamet mahallindeki kurumun uyguladığı mevzuatta sözkonusu sigorta vakası için öngörüldüğü ölçüde, şunlardır:

(a) Protezler, ortopedi cihazları ve gövdeyi dik tutmaya mahsus cihazlar ile takviyeli bezden ortopedik korseler ve tamamlayıcı kısımlarla diğer aksesuarlar ve araçlar.

(b) Ortopedik ayakkabılar ve (ortopedik olmayan) mütemmim ayakkabılar.

(c) Çene ve yüz protezleri, peruklar.

(d) Göz protezleri (Takma gözler), doğrudan doğruya göze geçirilen camlar, büyütme gözlükleri ve teleskopik gözlükler.

(e) Başlıca akustik ve fonetik işitme cihazları olmak üzere, sağırlara mahsus cihazlar.

(f) Diş protezleri (Sabit ve çıkarılabilir) ve ağız boşluğu (damak) protezleri.

(g) Hasta arabaları (Elle veya motorla çalışır), tekerlekli koltuklar, hareket etmeye yarayan diğer mekanik araçlar, körlere mahsus kılavuz-köpekler.

(h) Yukarıdaki fıkralarda yazılı araçların yenilenmesi.

(i) Kür tedavileri.

(j) Aşağıda yazılı yer ve hallerde ibate masrafları ve tıbbi tedaviler:

- Bir nekahat evinde, sanatoryumda veya bir aerium'da,
- Bir prevantoryumda; müdavi hekimin mütalâasına göre, veya ilgilinin bulunduğu memleketin mevzuatı öyle lüzum gösteriyorsa ikamet mahalindeki kurumun kontrol hekiminin (Müşavir hekiminin) mütalâasına göre prevantoryumda kalma süresinin 20 günden fazla olacağına anlaşılması halinde veya yukarıda yazılı doktorun ilk mütalâasının aksine olarak, bu sürenin 20 günü aşması halinde.

(k) Çalışma gücünü yeniden kazandırma veya yeni bir işe alıştırmaya tedbirleri.

(1) Türkiye'de 1000 TL.

İsviçre'de 500 F.S. aşması muhtemel olan bütün diğer tıbbi tedaviler ve diş tedavileri ile cerrahi müdahaleler ve diğer tedavi araç ve gereçlerinin sağlanması.

(m) a ilâ k bentlerinin yazılı sağlık yardımları masraflarını kısmen karşılamak üzere sigortaca ödenen ve (1) bendinde yazılı meblâğları aşan her türlü nakdi yardımlar.

**TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA
1 MAYIS 1969 TARİHLİ SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN UYGULAMA
ŞEKİLLERİ HAKKINDAKİ 14 OCAK 1970 TARİHLİ
İDARİ ANLAŞMAYA**

EK 2

İdari Anlaşmanın 34 üncü maddesinde bahsedilen tanınmış hastalık sandıkları şunlardır:

- Caisse-maladie et accidents chrétienne-sociale Suisse, Administration centrale, Zentralstrasse 18, 600 Lucerne.

- «Concordia», Caisse-maladie et accidents, Administration centrale, Bundesplatz 14, 6003 Lucerne.

MADDE 40

-«Krankenfürsorge», Administration centrale, Neuwiesenstrasse 20, 8400 Winterthur.

-Société suisse de secours mutuels Helvetia, Administration centrale, Stadelhoferstrasse 25, 8024 Zurich

-Société suisse de secours mutuels Grütli, Administration centrale, Effingerstrasse 64, 3008 Berne.